

Kangasala 7.1.2013

Ympäristöministeriö
kirjaamo
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO: Ympäristönsuojelulain uudistaminen (Dnro 16/400/2012)

Kangasalan luonto ry. on pääpiirteittäin samaa mieltä lakiuudistuksesta kuin Suomen luonnonsuojeluliitto. Erityisen tärkeitä asioita ovat kansalaisjärjestöjen vaikutusmahdollisuudet, erilaisiin hankkeisiin liittyvä tiedottaminen sekä toiminnan käynnistyttyä tehokas valvonta.

Yhdistys kiinnittää sijaintinsa takia erityishuomiota louhinnan ja kallionmurskauksen aiheuttamiin ongelmiin. Kangasala on Tampereen naapurikuntana antanut vuosikymmenien ajan laajamittaisesti arvokkaat soraharjunsuorakkeen rakennusteollisuuden raaka-aineeksi. Tällä on aiheutettu korvaamatonta ympäristövahinkoa, koska useissa tapauksissa puutteellisen valvonnan takia maisemointi ja jälkitoimet ovat jääneet tekemättä.

Viime vuosina soraharjujen käyttö raaka-ainelähteenä on vähentynyt. Tähän on vaikuttanut julkisen keskustelun ohella teknologian kehittyminen, minkä vuoksi kallioita louhimalla aikaansaatu murske on alkanut korvata harjusoraa raaka-aineena. Kangasalan luonto ry:lle se on merkinnyt yhteydenottojen ja avunpyyntöjen nopeaa kasvua sekä tuen antamista louhimoiden lähistöllä asuville ihmisille ja luonnolle. Yhdistyksellä on tietoa ja kokemuksia louhimoiden aiheuttamista suurista inhimillisistä kärsimyksistä ja ympäristötuhoista. Käsityksemme mukaan ilmiö ei ole paikallinen, vaan keskittyy Suomen nykyisten kasvukeskusten ympäristökuntiin muuttoliikkeen aiheuttaman rakennusboomin takia.

Siksi vaadimme, että louhimotoiminnan tulee olla jatkossakin luvanvaraista. Lupia haettaessa tiedotuksen on oltava toimivaa asukkaiden ja kansalaisjärjestöjen suuntaan. Huomattava osa louhinta- ja murskaustoiminnan aiheuttamista riidoista johtuu puutteellisesta tiedotuksesta ja riittämättömäksi koetuista vaikutusmahdollisuuksista. Suojaetäisyyksien tulee olla riittäviä ja toimintaa on kyettävä valvomaan. Tiedotusvälineissä on liian usein uutisia huolimattomasta ja lupaehtoisten vastaisesta räjähteiden käytöstä (Espoon Matinkylä 3.7.2012, Jyväskylä 29.5.2012, Tampereen Hervanta 4.1.2013). Näyttää siltä, että joko valvonta on puutteellista tai sitä ei ole lainkaan. Koska kyse on luontoa pilaavasta sekä selvästi myös ihmishenkiä vaarantavasta toiminnasta, valvonnan maksullisuuden lisääminen sekä näin saatujen varojen ohjaaminen yleisen edun mukaiseen valvontaan olisi perusteltua.

Samassa yhteydessä voisi olla paikallaan YVA-menettelyn edellyttämän rajan alentaminen. Nykyisellään se on kallionlouhinnassa aiheuttanut lain kiertoa. Kunnilta haetaan lupaa esim. 1,9 miljoonan kuution ottamiseen kymmenen vuoden aikana, jolloin niukasti välttyään YVA-menettelyltä. Lupia myöntävien viranomaisten pitäisi myös tarkastella ottamisalueita kokonaisuuksina. Useat erilliset hakemukset ylittävät

yhdessä reilusti YVA-menettelyn rajan, mutta yksittäisinä jäävät niukasti sen alle. Ympäristön ja alueen asukkaiden kannalta aiheutuva vahinko joka tapauksessa ylittää sietokynnyksen.

Lainsäädäntöä tulisi kehittää puurakentamista suosivaan suuntaan. Liikennepolitiikkaan tarvitaan samoin muutos. Kriittisempi suhtautuminen uusiin väylähankkeisiin vähentäisi maaperä-arpia ja maa-ainesten kaivun haittavaikutuksia. Kierrätysmateriaalien käyttöä rakentamisessa tulisi tutkia ja kehittää. Tämä olisi luonnon kannalta ilmeisen myönteinen suuntaus. Nykymenolla soraharjut ja kalliot kasvukeskusten ympäristössä pilataan. Näin on laajasti jo tapahtunut Kangasalla. Kansallisesti arvokas maisema Vehoniemenharjun ydinosa, yhtenäinen harjuselänteen keskiosa, joka Kangasalan puolella on suojeltu sekä harjualueen osayleiskaavalla että Natura2000-ohjelmalla, ollaan katkaisemassa muuttamalla se tekopohjavesilaitoksen tuotantoalueeksi. Laitoksen tuotantoalueet ovat useiden hehtaarien suuruiset ja moninkertaiset putkilinjat, huoltotiet, sähkölinjat ja tarkkailuputkistot rikkovat suojelun alueen laajalta alalta, jossa on jo laajoja vahinkoja soranoton ja kallionlouhinnan takia.

Jorma Mäntylä
Kangasalan luonto ry.
Tanhuanpääntie 25
36200 KANGASALA
0400-333575